

ਟੀ.ਬੀ ਕੀ ਹੈ?

ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ(ਟੀ.ਬੀ.) ਇੱਕ ਬੈਕਟੀਰੀਅਲ ਵਿਗਾੜ (ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ) ਹੈ ਜੋ ਜਿਆਦਾ ਤੌਰ ਤੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਸਰੀਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਿੱਸੇ ਤੇ ਹਮਲਾ ਕਰਕੇ ਆਦਮੀ ਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ **ਐਂਕਟਿਵ ਟੀ.ਬੀ** ਆਖਦੇ ਹਨ। ਐਂਕਟਿਵ ਟੀ.ਬੀ. ਦਵਾਈਆਂ ਦੇ ਕੋਰਸ, ਜੋ ਲੱਗ ਭਗ **6** ਮਹੀਨੇ ਚਲਦਾ ਹੈ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰਾਂ ਇਲਾਜ ਯੋਗ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਫੇਫੜਿਆਂ ਜਾਂ ਗਲੇ ਦੀ ਟੀ.ਬੀ. ਹੀ ਛੂਤ ਦਾ ਰੋਗ ਹੈ ਜਿਆਦਾ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਦੋ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਵਿੱਚ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਦਵਾਈ ਲੈਣ ਨਾਲ ਇਸ ਦੀ ਲਾਗ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦੀ।

ਗੁਪਤ ਟੀ.ਬੀ ਹੋਣਾ ਜਾਂ **ਟੀ.ਬੀ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ** ਹੋਣਾ ਵੀ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਜਰਮ ਤੁਹਾਡੇ ਅੰਦਰ ਹਨ ਪਰ ਤੁਹਾਡਾ ਸਰੀਰ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਬੂ ਇੱਕ ਰੱਖ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬਿਮਾਰ ਹੋਣ ਤੋਂ ਰੋਕ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਗੁਪਤ ਟੀ.ਬੀ. ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਲੱਛਣ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਅਤੇ ਇਹ ਇਨਫੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਦੂਜਿਆਂ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਪਹਚਾਉਂਦੇ।

ਟੀ.ਬੀ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ?

ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਫੇਫੜਿਆਂ ਜਾਂ ਗਲੇ ਦੀ ਲਾਗ ਵਾਲੀ ਟੀ.ਬੀ ਵਾਲਾ ਖੰਘਦਾਜਾਂ ਨਿੱਚ ਮਾਰਦਾ ਹੈ, ਜਰਮ ਹਵਾ ਵਿੱਚ ਛੋਟੇ ਤੁਪਕਿਆਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਚਲੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਦਾਂਸਰੇ ਲੋਕ ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਾਹ ਨਾਲ ਅੰਦਰ ਖੜ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਉਹਨਾਂ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਟੀ.ਬੀ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਹੋਣ ਦਾ ਖਤਰਾ ਹੈ, ਜੋ ਟੀ.ਬੀ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਜਿਆਦਾ ਸਮਾਂ ਬਿਤਾਉਂਦੇ ਹਨ (ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਗੀ (ਪਤੀ ਪਤਨੀ) ਜਾਂ ਇੱਕ ਹੀ ਘਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਹੇ ਲੋਕ ਜਾਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘੱਟ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਇਕੱਠੇ ਕੰਮ ਕਰਨ ਵਾਲਿਆਂ ਨੂੰ) ਟੀ.ਬੀ ਖੁੱਕਣ ਨਾਲ ਜਾਂ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ ਤੇ ਵਸਤੂਆਂ ਨੂੰ ਵਰਤਣ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ।

ਟੀ.ਬੀ. ਦੇ ਕਿਹੜੇ ਕਿਹੜੇ ਲੱਛਣ ਹਨ?

ਫੇਫੜੇ ਵਿਚ ਟੀ.ਬੀ. ਲੱਛਣ ਇਹ ਹਨ:-

- **ਤਿੰਨ ਹਫਤਿਆਂ ਤੱਕ ਲਗਾਤਾਰ ਖੰਘ ਦਾ ਆਉਣਾ** :- ਇਹ ਸੁੱਕੀ ਖੰਘ ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋ ਕੇ ਜਿਹੜਾ ਛਾਤੀ ਤੇ ਬੁਰਾ ਅਸਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਨਾਲੋਂ ਅਲੱਗ ਨਹੀਂ। ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ ਦੀ ਖੰਘ ਹਫਤਿਆਂ ਤੇ ਮਹੀਨਿਆਂ ਬੱਦੀ ਲਗਾਤਾਰ ਵੱਧਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਵਿਗੜਦੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।
- **ਬਰੀਰ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਦੇ ਭਾਰ ਦਾ ਘੱਟ ਜਾਣਾ।**
- **ਬੁਖਾਰ ਤੇ ਰਾਤ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਪਸੀਨਾ ਆਉਣਾ** :- ਬਿਮਾਰੀ ਨਾਲ ਤਾਪਮਾਨ ਵਿਚ ਵਾਧੇ ਨਾਲ ਰਾਤ ਨੂੰ ਜਾਂ ਅੱਧੀ ਰਾਤ ਨੂੰ ਐਨਾ ਜਿਆਦਾ ਪਸੀਨਾ ਆਉਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕਪੜੇ ਗਿਲੇ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਬਦਲਣੇ ਪੈਂਦੇ ਹਨ।
- **ਸਪਾਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਜਾਂ ਕਦੀ-ਕਦੀ ਬਹੁਤ ਥਕਾਵਟ ਤੇ ਘਬਰਾਹਟ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣੀ**
- **ਇਛਾਵਾਂ ਦਾ ਖਾਤਮਾ**

ਇਹ ਸਾਰੇ ਲੱਛਣ ਹੋਰ ਸੱਮਸਿਆਵਾਂ ਦੇ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ

ਮੈਨੂੰ ਕਿਵੇਂ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਿ ਮੈਨੂੰ ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ ਹੈ?

ਜੇ ਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ ਦੇ ਤਿੰਨ ਜਾਂ ਵੱਧ ਲੱਛਣ ਹਨ ਤਾਂ ਆਪਣੇ **G.P** ਨੂੰ ਮਿਲੋ (ਭਾਰੇ ਇਹਨਾਂ ਵਿਚ ਕੋਈ ਦੂਸਰੀ ਹਾਲਤ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸੰਕੇਤ **G.P** ਦੇਵੇ) ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਮਝੇ ਕਿ ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਤੁਹਾਨੂੰ ਸਥਾਨੀ ਛਾਤੀ ਜਾਂ ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ ਕਲੀਨਿਕ ਵਿਚ ਜਾਚ ਲਈ ਭੇਜਣ ਜਿਥੇ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਜੇ ਪਤਾ ਲੱਗੇ ਕਿ ਕੋਈ ਛੂਤ ਵਾਲੀ ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ ਵਾਲਾ ਲੱਛਣ ਹੈ ਤਾਂ ਡਾਕਟਰ ਇਹ ਪਤਾ ਕਰੇਗਾ ਤੁਸੀਂ ਕਿੰਨਾ ਸਮੇਂ ਉਸ ਨਾਲ ਬਿਤਾਇਆ ਹੈ। ਸਿਹਤ ਸੇਵੀ ਸੰਸਥਾ ਉਹਨਾ ਸਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਮਿਲਣਗੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਸ ਰੋਗ ਦੇ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਵਨਾ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਆਖਣਗੇ।

ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਜਾਂਚ ਹਨ:-ਅਲੱਗ ਅਲੱਗ ਜਾਂਚ ਹਨ:-

ਚਮੜੀ ਦੀ ਜਾਂਚ (ਮੈਨਟਉਕਸ)

ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਦੀ ਚਮੜੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਕਦੀ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਵਿਚ ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂ ਪੈਦਾ ਸਨ ਜੋ ਥੀ.ਸੀ.ਜੀ. ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਦੇਣ ਨਾਲ ਪ੍ਰਗਟ ਹੋਏ ਹਨ (ਜਿਹੜੇ ਬੜੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹਾਲਤ ਵਿਚ ਹੁੰਦੇ ਹਨ)ਜਾਂ ਸਾਹ ਨਾਲ ਟਿਊਬਰਕੁਲੋਸਿਸ ਦੇ ਕੀਟਾਣੂ ਅੰਦਰ ਗਏ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੈਨਟਉਕਸ ਜਾਂਚ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਹਾ ਤਰਲ ਛੋਟੀ ਸੂਈ ਜਾਂ ਸਰਿੰਜ ਤੁਹਾਡੀ ਚਮੜੀ ਦੀ ਉਪਰੀ ਸਤਹ ਵਿਚ ਦੇਣ ਦੀ ਵਿਧੀ ਨੂੰ ਟਿਊਮਰਕਲੋਨ ਆਖਦੇ ਹਨ।

ਇਹ ਥੋੜੀ ਦੇਰ ਦਰਦ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਦੋ ਤਿੰਨ ਦਿਨਾ ਬਾਦ ਇਸ ਦੇ ਅਫਰ ਦਾ ਪਤਾ ਲੱਗੇਗਾ ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਪਾਸਿਟਿਵ ਹੈ ਤਾਂ ਸੂਈ ਵਾਲੀ ਥਾਂ ਲਾਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਉਸ ਥਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਚੀਜ ਨਾਲ ਢੱਕਵਾ, ਮਲਵਾ ਖੁਰਕਵ, ਤੇਲ ਲਾਉਦਾਵਾ, ਕਰੀਮ ਲਗਾਵਾ, ਜਾਂ ਕਾਸਮੈਟਿਕ ਲਗਾ ਮਨਾ ਹੈ। ਕੇਵਲ ਸਾਬਣ ਪਾਣੀ ਨਾਲ ਧੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਅਕਾਰ ਤੇ ਲਾਲੀ ਵਿਚ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਕਲੂਨਿਕ ਦਾ ਡਾਕਟਰ ਜਾਂ ਨਰਸ ਜਾਂਚ ਕਰਕੇ ਇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼।

ਪਾਸਿਟਿਵ ਚਮੜੀ ਜਾਂਚ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ?

ਪਾਸਿਟਿਵ ਚਮੜੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕਈ ਅਰਥ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ:-

ਤੁਸੀਂ ਥੀ.ਸੀ.ਜੀ ਦਾ ਕਦੀ ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਲਿਆ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇ ਲਿਆ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਜਿਆ ਅਸਰ ਤੇ ਫਿਰ ਠੀਕ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਟੇਟ ਟੀ.ਬੀ. ਹੈ ਤਾਂ ਨਿਸਚਿਤ ਕਰਨ ਰਈ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਟੇਟ ਟੀ.ਬੀ ਹੈ ਖੂਨ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਐਂਕਟਿਵ ਟੀ.ਬੀ ਹੈ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਡਾਕਟਰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕਰੇਗਾ।

ਨੈਗਿਟਿਵ ਵਯੜੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਕੀ ਅਰਥ ਹਨ?

ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਹਿਲਾ ਕਦੀ ਵੀ ਟੀ.ਬੀ. ਦੇ ਕੀਟਾਣੂ ਨਹੀਂ ਚੋਬੜੇ। ਪਰ ਇਸ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੁਹਾਡੀ ਜਾਂਚ ਬਹੁਤ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਤੁਹਾਡੇ ਸਰੀਰ ਤੋਂ ਇਸ ਦਾ ਪਤਾ ਨਾ ਲੱਗ ਸਕਿਆ ਹੋਵੇ।

6 ਮਹੀਨਿਆਂ ਬਾਦ ਫਿਰਜਾਦ ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਵੇ। ਇਸ ਨੈਗਿਟਿਵ ਜਾਂਚ ਦਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਕਿ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੀ.ਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਜੇ ਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੀ.ਬੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਖੁਤਰਾ ਹੈ ਕਿ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਥੇ ਤੁਸੀਂ ਰਹਿੰਦੇ ਹੋ ਜਾਂ ਕੰਮ ਕਰਦੇ ਹੋ ਉਥੇ ਇਸ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨੀ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੈ। ਤੁਹਾਨੂੰ ਥੀ.ਸੀ.ਜੀ ਦਾ ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਦਿਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ। ਤੁਸੀਂ ਬਹੁਤ ਹੀ ਇਮੀਓਨੋ - ਕੰਮਪਰੋਮਾਇਸ (ਜਿਵੇ ਕਿ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਜਾਂ ਪ੍ਰਤਿਰੋਪਣ ਦੇ ਮਰੀਜ) ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਥੀ.ਸੀ.ਜੀ. ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਜਿਦਾ ਵੈਕਸੀਨੇਸ਼ਨ ਨਾਲ ਖਤਰਾ ਵਧ ਫਕਦਾ ਹੈ।

ਖੂਨ ਦਾ ਜਾਂਚ

ਟੀ.ਬੀ. ਵਾਸਤੇ ਖਾਸ ਖੂਨ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਤੁਹਾਡੇ ਚਮੜੀ ਟੈਸਟ ਪਾਸਿਟਿਵ ਹੈ। ਅਤੇ ਛੂਤ ਦੀ ਟੀ.ਬੀ ਦੇ ਮਰੀਜ ਨਾਲ ਤੁਹਾਡਾ ਮਿਲਣਾ ਜਫਲਣਾ ਹੋਇਆ ਹੈ (ਪਰ ਕੋਈ ਲੱਛਣ ਦਿਖਾਈ ਨਹੀਂ ਦਿਤਾ) ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਇਹ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਕਿਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿਤੇ ਤੁਹਾਨੂੰ ਲੋਟੇਟ ਟੀ.ਬੀ. ਤਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਖੁਦ ਜਾਂਚ ਵਿਚ ਇਹ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਤੁਸੀਂ ਪਾਸਿਟਿਵ ਹੋ। ਤਾਂ ਫਿਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਜਾਂਚ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਤੇ ਐਂਕਟਿਵ ਟੀ.ਬੀ. ਤਾਂ ਨਹੀਂ ਹੈ।

35 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਘਟ ਦੇ ਆਦਮੀ ਜਿਹੜੇ ਲੋਟੇਟ ਟੀ.ਬੀ. ਦੇ ਮਰੀਜ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਤਿੰਨ ਤੋਂ ਛੇ ਹਫਤਿਆਂ ਦੇ ਇਲਾਜ ਦਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਿਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਜਿਹੜੇ 35 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੇ ਹਨ ਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਛੂਤ ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਟੀ.ਬੀ. ਵਿਰੋਧੀ ਦਵਾਈਆਂ ਨਹੀਂ ਦਿਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਲੀਵਰ ਖਰਾਬ ਹੋਣ ਦੀ ਸੰਭਵਨਾ ਬਹੁਤ ਜਿਆਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਉਹ ਲੋਕ ਜਿਹੜੇ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਦੀ ਬਿਮਾਰੀ ਵਾਲੇ ਹਨ ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਇਲਾਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਮਰ ਕੋਈ ਵੀ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲੋਟੇਟ ਟੀ.ਬੀ. ਜਲਦੀ ਸੁਰਜੀਤ ਤੇ ਅਸਾਨੀ ਨਾਲ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਤੇ ਐਚ.ਆਈ.ਵੀ. ਰੋਗ ਨੂੰ ਵਧਾਉਂਦੀ ਹੈ।

ਛਾਤੀ ਦਾ ਐਕਸ- ਰੇਅ

ਜੇ ਕਰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਟੀ.ਬੀ. ਲੱਛਣ ਹਨ ਤਾਂ ਤੁਹਾਨੂੰ ਛਾਤੀ ਜਾਂਚ ਐਕਸ-ਰੇਅ ਕਰਨ ਲਈ ਭੇਜਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਫਿਰ ਇਹ ਐਕਸ ਰੇਅ ਡਾਕਟਰ ਵੇਖੇਗਾ ਕਿ ਤੁਹਾਡੇ ਫੇਫੜਿਆਂ ਵਿਚ ਟੀ.ਬੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਚੁਕੀ ਹੈ।